

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ»

Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Освітньо-професійна програма	«Право»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Назва кафедри	Кафедра права та публічного управління
Тип дисципліни	Обов'язкова
Семестр	7
Мова викладання	Українська
Керівник курсу	Кротюк Олександр Володимирович , кандидат юридичних наук, доцент кафедри права та публічного управління
Профайл керівника курсу	http://nasoa.edu.ua/spivrobotnyky/krotyuk-oleksandr-volodimirovich/
Контактна інформація керівника курсу (e-mail), сторінка курсу в Moodle	Krotiuk@nasoa.edu.ua
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Опанування дисципліни спирається на знання та компетентності, здобуті під час вивчення курсів «Історія держави і права України», «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Юридична деонтологія та етика професійної діяльності», «Кримінальне право України», «Кримінальне процесуальне право України», а також адміністративного права. Для успішного засвоєння матеріалу здобувач вищої освіти повинен: знати основні поняття теорії держави і права, підстави та види юридичної відповідальності, загальні положення кримінального та адміністративного права; уміти юридично кваліфікувати правовідносини та аналізувати фактичні обставини; володіти навичками роботи з нормативно-правовими актами, базами даних та джерелами міжнародного права.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:			
			Лекцій	Практичних занять	Самостійна підготовка	Вид підсумкового контролю
	денна форма навчання					
	4	120	28	28	64	Екзамен
	заочна форма навчання					
	4	120	2	4	114	Екзамен

Опис дисципліни	Навчальна дисципліна «Правові механізми протидії корупції» формує у майбутніх правників систему знань про правові засади запобігання та протидії корупції в Україні, інституційну систему антикорупційних органів, механізми відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, а також практичні навички застосування антикорупційного законодавства у професійній діяльності. Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти здатності розуміти корупцію як соціально-правове явище, застосовувати норми антикорупційного законодавства, оцінювати корупційні ризики та діяти відповідно до принципу неприпустимості корупції та інших проявів недоброчесності. Завданнями вивчення навчальної дисципліни є: засвоєння понятійно-категоріального апарату у сфері запобігання та протидії корупції; вивчення історичних етапів становлення антикорупційного регулювання від античності до сучасності на прикладах, що мають значення для розуміння сучасних інститутів; ознайомлення з міжнародними антикорупційними стандартами та зарубіжним досвідом діяльності спеціалізованих антикорупційних органів; вивчення системи суб'єктів запобігання, виявлення, розслідування та розгляду корупційних справ в Україні; опанування механізмів фінансового контролю, врегулювання конфлікту інтересів, захисту викривачів і запобігання корупції в діяльності юридичних осіб; аналіз видів відповідальності та механізмів усунення наслідків корупційних правопорушень і повернення активів; набуття навичок роботи з офіційними реєстрами й ресурсами Національного агентства з питань запобігання корупції. Формат проведення дисципліни: лекції, практичні заняття (у тому числі в комп'ютерних класах), самостійна робота. Здобувачі вищої освіти мають змогу отримати індивідуальні консультації.
Результати навчання	Здобувач вищої освіти повинен знати: поняття, ознаки та форми прояву корупції, основні етапи історичного розвитку антикорупційного регулювання; засади державної антикорупційної політики України; основні міжнародні антикорупційні стандарти та зарубіжні моделі протидії корупції; систему, статус і повноваження органів запобігання, виявлення, розслідування та розгляду корупційних правопорушень; порядок фінансового контролю та ведення реєстрів НАЗК; антикорупційні обмеження, правила врегулювання конфлікту інтересів і етичної поведінки; правовий статус і гарантії захисту викривачів; вимоги до антикорупційних програм юридичних осіб; види юридичної відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення; механізми усунення наслідків і повернення корупційних активів; форми громадської участі у протидії корупції. Здобувач вищої освіти повинен уміти: розмежовувати корупційні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією; застосовувати норми Закону України «Про запобігання корупції» та суміжного законодавства до конкретних фактичних обставин; виявляти конфлікт інтересів і пропонувати способи його врегулювання; користуватися Єдиним державним реєстром декларацій, реєстром осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, та базою знань НАЗК; оцінювати корупційні ризики та пропонувати заходи їх мінімізації; порівнювати національні інститути із зарубіжними та міжнародними стандартами; готувати короткий правовий висновок і аргументувати правову позицію; діяти на основі етичних міркувань і принципу неприпустимості корупції.

Професійні компетентності	У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має можливість набути наступні компетентності: (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності. (ЗК1) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. (ЗК2) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. (ЗК3) Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. (ЗК6) Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. (ЗК7) Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. (ЗК8) Здатність бути критичним і самокритичним. (ЗК10) Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). (ЗК11) Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. (ЗК13) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області. (ЗК16) Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. (ФК2) Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему. (ФК4) Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини. (ФК5) Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права. (ФК6) Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України. (ФК7) Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. (ФК8) Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. (ФК9) Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності. (ФК10) Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин. (ФК12) Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. (ФК13) Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. (ФК17) Здатність аналізувати норми та інститути фінансового права.
Програмні результати навчання	(РН1) Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. (РН2) Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

	(PH3) Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. (PH5) Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. (PH6) Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. (PH8) Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права. (PH13) Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. (PH15) Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. (PH17) Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди. (PH19) Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. (PH20) Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
Програма навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1. Загальні засади антикорупційної системи України. Тема 1. Корупція як соціальне явище від античності до сьогодення: історичні приклади, стан, причини та наслідки; поняття, ознаки й форми прояву корупції. Тема 2. Антикорупційна політика України та міжнародні антикорупційні стандарти (Конвенція ООН проти корупції, конвенції Ради Європи, GRECO, OECD). Тема 3. Органи запобігання корупції: Національне агентство з питань запобігання корупції та уповноважені підрозділи (уповноважені особи): правовий статус, функції, повноваження. Тема 4. Органи виявлення, розслідування та розгляду корупційних справ: НАБУ, САП, ВАКС, ДБР, БЕБ; зарубіжні моделі спеціалізованих антикорупційних органів (Гонконг, Сінгапур). Тема 5. Фінансовий контроль щодо осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Тема 6. Запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням: антикорупційні обмеження, перевірка на доброчесність, антикорупційна експертиза, корупційні ризики. Тема 7. Антикорупційна культура, доброчесність та антикорупційна освіта. Змістовий модуль 2. Окремі аспекти запобігання та протидії корупції. Тема 8. Врегулювання конфлікту інтересів. Етична поведінка суб'єкта декларування. Тема 9. Правовий статус, роль і захист викривача (національне регулювання та практика Європейського суду з прав людини). Тема 10. Запобігання корупції в діяльності юридичних осіб: антикорупційні програми та комплаєнс, зарубіжний досвід відповідальності юридичних осіб. Тема 11. Кримінальна відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією злочини. Тема 12. Адміністративна, дисциплінарна та цивільно-правова відповідальність; усунення наслідків корупційних правопорушень; повернення корупційних активів. Тема 13. Єдиний державний реєстр декларацій, реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, та база знань НАЗК як джерела інформації у сфері запобігання та протидії корупції.

	Тема 14. Громадська участь у заходах щодо запобігання і протидії корупції.
Методи навчання	Під час проведення лекцій застосовуються такі методи навчання: пояснення, обговорення теоретичних питань, дискусії. Під час практичних (семінарських) занять застосовуються такі методи навчання: доповіді, письмове виконання практичних занять, тестування, методи «мозкового штурму», колоквиуми, дослідницькі методи.
Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни	Комп'ютери з програмним забезпеченням для виконання різних видів освітньої діяльності: Microsoft Office, Веб-браузери. Мультимедійний проектор, комп'ютер або ноутбук, використання платформи Microsoft Teams та Moodle для дистанційного навчання.
Політики навчальної дисципліни	<i>Політика щодо академічної доброчесності.</i> Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти НАСОО є передумовою для ефективного опанування результатами навчання і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Складові політики академічної доброчесності регламентуються: <i>Положенням про академічну доброчесність Національної академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОО, 26 червня 2026 р., протокол № 15.</i> Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО та Положення про академічну доброчесність НАСОО у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.4.17.2 Положення про академічну доброчесність НАСОО. <i>Політика щодо відвідування занять.</i> Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати заняття. Поважними причинами для відсутності на заняттях є хвороба, академічна мобільність або інші випадки відсутності, які підтверджені документально. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та відповідно до графіку консультацій викладача. <i>Політика щодо перескладання.</i> Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Ліквідація академічної заборгованості та перескладання заліку проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним навчально-методичним відділом не пізніше наступного тижня після сесії. <i>Політика щодо оскарження результатів оцінювання.</i> Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням рівня його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОО, 24 квітня 2020 р., протокол № 8 (зі змінами та доповненнями, протокол №10 від 08 травня 2025 р.).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Нормативно-правові акти

1.1. Національне законодавство України

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
5. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
6. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>.

1.2. Міжнародні договори та документи міжнародних організацій

7. Criminal Law Convention on Corruption : Council of Europe convention of 27.01.1999, ETS No. 173 (ратифікована Законом України від 18.10.2006 № 252-V; для України чинна з 01.03.2010). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101.
8. Civil Law Convention on Corruption : Council of Europe convention of 04.11.1999 (ратифікована Законом України від 16.03.2005 № 2476-IV; для України чинна з 01.01.2006). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102.
9. Recommendation No. R (2000) 10 of the Committee of Ministers to Member States on Codes of Conduct for Public Officials : ухвалена 11 травня 2000 р.
10. Additional Protocol to the Criminal Law Convention on Corruption : від 15.05.2003, ETS No. 191 (ратифікований Законом України від 18.10.2006 № 253-V).
11. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : від 31.10.2003 (ратифікована Законом України від 18.10.2006 № 251-V; для України чинна з 01.01.2010). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

2. Наукова та навчальна література

12. Альтернативний звіт з оцінки ефективності впровадження державної антикорупційної політики / О. Калітенко, О. Лемєнов, Б. Малишев та ін. ; за заг. ред. М. Хавронюка. Київ : Мишалов Д. В., 2021. 239 с.
13. Бондаренко О. С. Концепція кримінально-правової протидії корупції : монографія. Суми : Сумський державний університет, 2021. 472 с.
14. Дослідження корупції: теоретичні та концептуальні засади : антологія. Київ : Дух і Літера, 2021. 664 с.
15. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / за ред. М. І. Хавронюка. Київ : Москаленко О. М., 2019. 464 с.
16. Окунєв О., Бойко О., Лукін С. Антикорупційний комплаєнс : посібник для програми з підготовки осіб, відповідальних за реалізацію антикорупційної програми. Київ, 2023.
17. Хутор Т. М. Цивільна конфіскація необґрунтованих активів крізь призму захисту права власності : монографія. Київ : ТОВ «Ред Зет», 2020. 40 с.

3. Офіційні аналітичні матеріали та акти професійного саморегулювання

18. Добросесність та антикорупція для студентської молоді: від теорії до практики : посібник / ГО «Антикорупційний штаб», Офіс добросесності НАЗК ; за підтримки проєкту ПРООН в Україні.
19. The Bribery Act 2010: Guidance : про принципи адекватних процедур відповідно до статті 9 Bribery Act 2010. London : Ministry of Justice, 2011. URL: <https://www.justice.gov.uk/guidance/docs/bribery-act-2010-guidance.pdf>.
20. Corrupt Practices Investigation Bureau [Сінгапур] : офіційний вебсайт. URL: <https://www.cpiib.gov.sg>.
21. Independent Commission Against Corruption : History [Гонконг] : офіційний вебсайт. URL: <https://www.icac.org.hk/en/about/history>.
22. Інформаційна система моніторингу реалізації державної антикорупційної політики : офіційний портал НАЗК. URL: <https://dap.nazk.gov.ua/>.
23. Національне агентство з питань запобігання корупції : офіційний вебсайт. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>.

КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем вищої освіти 35 балів у сукупності за всіма темами дисципліни. Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 34 бали, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Правові механізми протидії корупції» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
денна форма навчання		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	робота на лекціях	-
	розв'язання практичного завдання, написання обґрунтованих аналітичних висновків	від 0 до 3 балів
	розв'язання теоретичного завдання, усне опитування, участь у навчальній дискусії, тестування	від 0 до 2 балів
	аналітична робота за результатами самостійної підготовки (порівняльно-правовий або історичний кейс)	від 0 до 8 балів
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	модульний контроль № 1	максимальна оцінка - 10 балів
	модульний контроль № 2	максимальна оцінка - 10 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Екзамен	максимальна оцінка - 30 балів
заочна форма навчання		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	робота на лекціях	-
	робота на практичних заняттях	від 0 до 10 балів
КОНТРОЛЬНА РОБОТА ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	Тестовий контроль	максимальна оцінка - 60 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Екзамен	максимальна оцінка - 30 балів

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Залік		Оцінка	Пояснення
Зараховано	90-100	A	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, достатньо реалізовує теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, виконав практичні завдання відмінно або з незначною кількістю помилок. За час навчання при проведенні практичних занять проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються.
	82-89	B	Здобувач вищої освіти демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.
	74-81	C	Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях та розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
	64-73	D	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни. При вирішенні практичних завдань допускає значну кількість недоліків і суттєвих помилок.
	60-63	E	Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни, відсутнє розуміння порядку виконання завдання та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
Незараховано	35-59	FX	Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму дисципліни здобувач вищої освіти виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача вищої освіти відсутні. Здобувач вищої освіти має можливість повторного складання.
	1-34	F	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Обов'язковий повторний курс.

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри права та публічного управління. Протокол № 1 (28 серпня 2026р.).